

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Збірник матеріалів
Міжнародної конференції
(м. Харків, 21 березня 2025 року)

Харків
ХНМУ
2025

УДК 37.013:61(082)
А43

Затверджено Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 8 від 24.04.2025 р.

Редакційна колегія:

В. В. М'ясоєдов,
Н. М. Савельєва,
О. В. Кривошапка,
Ю. О. Садовниченко,
Л. В. Фоміна,
І. В. Корнейко,
І. В. Киричок,
В. В. Брітякова,
В. Ю. Джаєєв,
Н. О. Нікуліна,
П. Д. Перцев

А43 **Актуальні** питання педагогіки вищої медичної освіти: зб. матеріалів Міжнар. конф. (м. Харків, 21 берез. 2025 р.) / ред. кол.: В. В. М'ясоєдов, Н. М. Савельєва, О. В. Кривошапка та ін. Харків: ХНМУ, 2025. — 235 с.

У збірнику висвітлені питання сучасної педагогіки вищої медичної освіти, застосування кращих та інноваційних педагогічних підходів, технологій та методів, пошуку їх комбінацій для опанування теоретичних знань, практичних навичок і досягнення програмних результатів навчання, зважаючи на специфіку освітніх програм та навчального процесу здобувачів освіти медичних ЗВО.

УДК 37.013:61(082)

Тексти представлено в авторській редакції та мовою оригіналу. Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та авторський стиль праць, розміщених у збірнику.

© Харківський національний
медичний університет, 2025
© В. В. М'ясоєдов, Н. М. Савельєва,
О. В. Кривошапка та ін., 2025

Навчання здобувачів вищої медичної освіти: знання або розуміння? <i>Томілін В. Г., Томіліна Т. В., Дюдіна І. Л.</i>	198
Роль роботи деканату в організації освітнього процесу під час війни <i>Томіліна Т. В., Старкова І. В., Кондрусик Н. Ю.</i>	199
Опитування здобувачів медичного ЗВО і покращення профорієнтаційної роботи <i>Уварова О. О.</i>	201
Сучасні підходи до викладання медичної та біологічної фізики в медичних ЗВО: проблеми та рішення <i>Федів В. І., Олар О. І., Кульчинський В. В.</i>	202
Впровадження європейських освітніх практик у навчальний процес ХНМУ <i>Федоров В. О., Журавльова Л. В., Олійник М. О., Сікало Ю. К., Fischer Martin, Benkel Julian</i>	204
Електронне навчання та штучний інтелект у вивченні біохімії <i>Ференчук Є. О.</i>	205
Іншомовне спілкування як складова професійної підготовки у вищій медичній освіті <i>Фідяєва Т. С., Сипало А. О.</i>	206
Медіадидактика як засіб подолання освітніх втрат під час вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» <i>Фоміна Л. В., Калініченко О. В., Половинко О. С.</i>	209
Педагогіка як наука в історичному аспекті <i>Ходош Е. М., Кожин М. І., Клименко Т. Г.</i>	212
Психологічна адаптація студентів-першокурсників у медичних закладах вищої освіти <i>Чернова В. К.</i>	215
Деякі питання підготовки кадрів з аналітичної токсикології <i>Чубенко О. В., Сіренко О. В., Гузенко Н. В.</i>	218
Оцінка якості викладання освітнього компонента «Фтизіатрія» серед здобувачів вищої освіти Харківського національного медичного університету <i>Шевченко О. С., Юрко К. В., Овчаренко І. А.</i>	221
Професійна підготовка майбутніх лікарів у контексті психолого-педагогічних аспектів <i>Шейко А. О., Галича М. С.</i>	223
Педагогічна майстерність як складова успішності навчально-виховного процесу <i>Шундель Т. О.</i>	224
Сучасні підходи до застосування різних освітніх технологій на до- та післядипломному етапі вищої медичної освіти <i>Юрко К. В., Меркулова Н. Ф., Соломенник Г. О., Могиленець О. І.</i>	227
Організація самостійної роботи студентів спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» (заочна форма навчання) з біологічної хімії в Буковинському державному медичному університеті <i>Яремій І. М.</i>	229
ПОКАЖЧИК АВТОРІВ	232

■ Навчання здобувачів вищої медичної освіти: знання або розуміння?

Томілін В. Г., Томіліна Т. В., Дюдїна І. Л.

Харківський національний медичний університет м. Харків, Україна.

Значення філософської системи Йогана Готліба Фіхте пов'язане не лише з ідеєю свободи людини, а ще й з внутрішнім зв'язком теорії й моральної практики, пізнання й діяльності при безумовному пріоритеті практики [1]. Аналіз філософської творчості Йогана Готліба Фіхте дозволяє обґрунтувати висновок про те, яким аспектам ми повинні навчити здобувачів вищої освіти, знанням або розумінню? Власне середовище свого життя люди створюють самі. Остання обставина підкреслюється тезою Фіхте про перевагу практичного розуму над теоретичним, що символізує розвиток свідомості на шляху не тільки до пізнання, а й до історичної діяльності. Самосвідомість без «дії-діяльності» не може існувати та стверджуватися [1].

Викладання в медичному ЗВО може бути складним балансом між наданням знань та сприянням розумінню. Обидва аспекти важливі: *знання* фактів, які ґрунтуються на *фактологічних основах* медицини, таких як анатомія, фізіологія, патофізіологія, є критично важливими та слугують основою для побудови подальших клінічних навичок; знання фактичної інформації необхідні для успішного складання *стандартизованих тестів*, таких як ліцензійні іспити та сертифікаційні екзамени. Водночас **розуміння** дає можливість лікарям краще пояснювати пацієнтам їхній стан та лікування, роблячи медичну допомогу більш зрозумілою та доступною під час *комунікації з пацієнтами*. Лікарям потрібно розуміти, як застосовувати знання на практиці, приймаючи клінічні рішення та діагностику — *клінічне мислення* вимагає глибокого розуміння процесів, а не лише запам'ятовування фактів.

Рефлексивний баланс дозволяє досягти найкращих результатів тоді, коли навчання поєднує обидва підходи. Знання забезпечують фундамент, але розуміння дає можливість застосовувати їх на практиці. Наприклад, здобувачі вищої освіти можуть використовувати методи активного навчання, такі як вирішення клінічних сценаріїв або симуляції, що допомагають розвивати розуміння та клінічні навички.

Медична освіта постійно змінюється та вдосконалюється, але й досі зберігає **традиційні підходи**, що базуються на лекціях, під час яких надавачі послуг вищої освіти передають знання здобувачам вищої освіти, конспекти яких вони використовують для самостійного вивчення разом з підручниками. Відбувається *малий акцент на практику*: практичні навички досі отримують менше уваги, і здобувачі вищої

освіти часто мають обмежений доступ до симуляцій на практичних заняттях та клінічній практиці.

Сучасні підходи охоплюють *активні методи навчання*, такі як обговорення в групах, вирішення клінічних сценаріїв, симуляції та інші інтерактивні методи, які сприяють кращому засвоєнню матеріалу та розвитку критичного мислення. Сучасні медичні заклади використовують електронні навчальні ресурси (онлайнкурси, відеолекції, віртуальні симуляції) та інші *цифрові ресурси* для покращення навчання (Moodle, Blackboard, Google Клас).

Фокус на клінічних навичках треба постійно акцентовано посилювати: приділяти більше уваги розвитку клінічних навичок від самого початку навчання, тому що симуляційні центри, віртуальні пацієнти та інші інноваційні методи допомагають здобувачам вищої освіти набувати практичних навичок у безпечному середовищі. Сучасна медична освіта орієнтована на розвиток компетенцій, а не лише на запам'ятовування фактів, тому **компетентнісний підхід** охоплює не тільки медичні знання, але й навички комунікації, етичні принципи та міждисциплінарну співпрацю.

Підсумовуючи, можна навести цитату Вацлава Гавела: «Чим більше я знаю тим менше розумію» (за іншим джерелом: «*Чим більше я знаю, тим більше сумніваюся*») [2]. Знання або розуміння?.. Вибір за Вами...

Перелік використаних джерел

1. Розова Т. В., Чорна Л. В. Актуальні проблеми філософії та соціології. – №1. – 2014.
2. Бєлий В. Повчання, у якому не все так безвинно. <https://osvita.ua/blogs/61478/>

■ Роль роботи деканату в організації освітнього процесу під час війни

Томіліна Т. В., Старкова І. В., Кондрусик Н. Ю.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Під час повномасштабної війни в Україні змінився напрямок медичної освіти з переважним запровадженням дистанційної моделі. Цей вид навчання передбачає широке застосування комп'ютерних і телекомунікаційних технологій та забезпечує можливість інтерактивної взаємодії викладачів зі здобувачами освіти [1]. При цьому набуває значущості самостійна робота здобувачів вищої освіти з використанням матеріалів, що доступні в інформаційному просторі [2, 3].

Сьогодення поставило виклик перед медичною освітою. Його щоденно долають як науково-педагогічні працівники, так і здобувачі освіти. При цьому існує низка труднощів, що можуть стати на шляху